

СТВОРЕННЯ І ПОДАЛЬША ПІДТРИМКА РЕГІОНАЛЬНИХ ОСВІТНІХ БЛОГОСФЕР ЗА ДОПОМОГОЮ СИСТЕМ КЕРУВАННЯ БЛОГ-КОНТЕНТУ

Буртовий С.В.

Анотація. У статті розглянуто можливості розробки й побудови віртуальної системи неперервної підтримки вчителя через мережу освітніх блогів регіону.

Ключові слова: інформаційне суспільство, інформатизація, віртуальна система неперервної підтримки вчителя, блог, регіональна освітня блогосфера, система керування контентом.

Усі країни світу тією чи іншою мірою здійснюють процес інформатизації. Багато держав мають свої національні програми інформатизації, які враховують місцеві умови і регіональні особливості. Основною метою державної політики України у сфері інформатизації є сприяння побудові сучасної ринкової економіки в нашій державі, забезпечення підвищення її конкурентоспроможності шляхом впровадження сучасних і перспективних інформаційно-комунікаційних технологій в усі сфери життєдіяльності українського суспільства, з урахуванням реального стану його розвитку, а також готовності і спроможності громадян до впровадження цих технологій [1].

Для успішної реалізації прийнятих програм інформатизації дуже важливим є процес підготовки людини до життя в інформаційному суспільстві. Відповідно змінюється й модернізується і підготовка фахівців у всіх галузях діяльності людини, це пов'язано з необхідністю адаптації освіти до змін, які відбуваються з розвитком інформаційного суспільства. Сучасне інформаційне суспільство потребує значних змін у освіті, яка повинна бути «випереджаючою, безперервною». У сучасному освітньому процесі значне місце приділяється впровадженню нових інформаційних технологій, використанню електронних засобів навчання, розширенню доступу до мережі Інтернет тощо.

З розширенням доступу до глобальної мережі Інтернет, який спостерігається останнім часом у всіх галузях людської діяльності, відповідно й збільшуються запити користувачів мережі щодо отримання інформації. Нині в Україні послугами Інтернет-технологій з різною періодичністю користуються близько 15 млн. жителів. Наша держава займає 28 місце у світі за швидкістю інтернету, відразу після Росії. Такі дані наводяться в офіційному повідомленні компанії Pingdom (www.pingdom.com). А першу позицію, як показало дослідження компанії, посідає Південна Корея. Усього ж компанія наводить дані по 50 країнах світу з найбільшою кількістю інтернет-користувачів. Азіатські країни лідирують за швидкістю — другу й третю позицію займають Гонконг і Японія. Середня швидкість інтернету у світі — 1,8 Мбіт в секунду. В Україні вона вища — 2,28 Мбіт/сек. (у лідера рейтингу — 16,63 Мбіт/сек.) [2].

Широке впровадження нових інформаційних технологій у навчальний процес, породжує низку проблем, які стосуються змісту, методів, організаційних форм і засобів навчання, підвищення кваліфікації педагогічних кадрів, створення системи неперервної освіти, зокрема системи самоосвіти й самовдоскона-

лення вчителів, яка б забезпечувала оволодіння ними основами сучасної інформаційної культури. Звідси випливає необхідність розробки й побудови цілісної системи підготовки вчителя, яка б включала весь комплекс навчальних дисциплін з відповідно побудованим змістом, сукупністю методів, організаційних форм і засобів навчання, орієнтованих на широке використання сучасних інформаційних технологій, і забезпечувала методологічну, спеціальну й методичну підготовку вчителя в нерозривному зв'язку з формуванням основ інформаційної культури й підготовкою до практичного використання нових інформаційних технологій у своїй професійній діяльності.

Аналіз дисертаційних досліджень і праць, присвячених проблемі формування інформаційної культури та використання в навчальному процесі інформаційно-комунікаційних технологій (В.Ю. Биков, А.Ф. Верлань, Р.С. Гуревич, О.В. Співаковський, С.А. Раков, О.П. Значенко, Б.С. Гершунський, О.В. Готовцева, А.П. Єршов, М.І. Жалдак, Ю.І. Машбиць, В.М. Монахов, Н.В. Морзе, І.М. Пустинникова, М.І. Шкіль та багато інших) говорить про неабиякий інтерес до зазначеної проблеми.

Сучасному вчителю, окрім базових знань, необхідних для здійснення педагогічної діяльності, потрібно оволодіти основами роботи із сучасним комп'ютером, уміти застосовувати інформаційно-телекомунікаційні технології, використовувати педагогічні програмні засоби, впроваджувати нові організаційні форми навчальної діяльності. Тому перед загальноосвітніми навчальними закладами й інститутами післядипломної педагогічної освіти постає необхідність створення відповідних організаційних і педагогічних умов для реалізації поставлених завдань.

Метою написання статті є обґрунтування доцільності створення віртуальної системи неперервної підтримки вчителя для надання системної, індивідуальної, методичної допомоги освітянам регіону у міжкурсовий період і можливості реалізації цієї ідеї.

Однією з умов, ефективного формування готовності вчителів-предметників щодо використання ІКТ у своїй професійній діяльності, є надання постійної методичної допомоги у вигляді системи методичних рекомендацій з урахуванням кваліфікації та рівня підготовки вчителя. В інститутах післядипломної педагогічної освіти під час проведення курсів підвищення кваліфікації вчителів, як правило, знайомлять з педагогічними можливостями сучасних Інтернет-технологій, мультимедійної техніки, електронними засобами навчально-призначення зі свого предмета, але після прохо-

дження курсів учитель повертається у своє звичне середовище, і, якщо не створити в навчальному закладі належних педагогічних умов, отримані вчителем знання і вміння не будуть затребуваними. Тому підготовка вчителя до реалізації вище зазначених завдань, повинна бути циклічною і неперервною.

Очевидно, що система підготовки конкурентоспроможного вчителя, без належної підтримки у міжкурсовий період, неможлива. У міжкурсовий період, основним джерелом розвитку професійної компетентності вчителя у сфері ІКТ є: дослідницька, самоосвітня діяльність, постійна участь у тематичних семінарах, тренінгах, спілкування з колегами, проведення практичних занять з предмета з використанням педагогічних програмних засобів тощо. Тому з метою надання постійної, системної, індивідуальної, методичної допомоги освітянам регіону, саме у міжкурсовий період, існує необхідність створення віртуальної системи неперервної підтримки вчителя (рис. 1).

Рис. 1. Віртуальна система неперервної підтримки вчителя (схематичне зображення комплексної моделі)

Розглянемо компоненти віртуальної системи неперервної підтримки вчителя:

- (А) — Блог (також блог, англ. blog, від web log, «мережевий журнал чи щоденник подій») — це міні веб-сайт, головний зміст якого — записи, зображення чи мультимедія, що регулярно додаються. Для блогів характерні короткі записи тимчасової значущості.
- (В) — Дистанційні курси, майстер-класи можливо реалізовувати за такими формами, як інтерактивні навчальні курси (самоосвітня діяльність), інтернет-навчання (модульне середовище дистанційного навчання, орієнтоване на організацію взаємодії між викладачем і слухачами курсу), перегляд відеолекцій, прослуховування аудіозаписів.
- (С) — Інтернет-конференції, вебінари дозволяють проводити онлайн-зустрічі або презентації через Інтернет в режимі реального часу. Під час Інтернет-конференції або вебінару кожен з учасників знаходиться біля свого комп'ютера, а зв'язок між ними підтримується через Інтернет за допомогою спеціальної програми, встановленої на комп'ютері кожного учасника, або через веб-додаток.
- (D) — E-mail розсилка інформаційних матеріалів — це засіб масової комунікації, групового спілкування. Полягає в автоматизованому розсиланні

повідомлень електронної пошти групі адресатів (наприклад, усім учасникам віртуальної спільноти) за заздалегідь складеним списком.

- (Е) — Інтернет-форум, Wiki-системи клас веб-додатків для організації спілкування користувачів віртуальної спільноти. Форум пропонує набір розділів для обговорення. Робота форуму полягає в створенні користувачами тем у розділах і подальшим обговоренням усередині цих тем. Wiki-системи веб-сайти, структуру і зміст яких користувачі можуть спільно змінювати за допомогою інструментів, що надаються самими сайтами.

Розглянемо більш детально один із головних структурних елементів комплексної моделі системи неперервної підтримки вчителя у міжкурсовий період — учительський блог. Учительський блог, порівняно, нове явище у освітньому середовищі України. Наявність персонального блогу в кожного вчителя, створює реальні можливості побудови відкритої системи безперервної освіти. Кожен учасник віртуальної спільноти вчителів області отримує оптимальний варіант доступу до необхідної інформації у будь-який час, що робить його пізнавальною, навчальною, науковою діяльністю значно ефективнішою. Блогерами називають людей, що ведуть блог, а сукупність всіх блогів мережі прийнято називати блогосферою (рис. 2). Наявність регіональної, освітньої блогосфери — це фантастичний за своїми можливостями ресурс для підвищення якості освіти й модернізації освітнього процесу.

Рис. 2. Регіональна освітня блогосфера (схематичне зображення моделі)

Регіональна освітня блогосфера вчителів області потенційно може забезпечити такі можливості:

- (А) — формування власного інтерактивного інформаційного простору вчителя;
- (В) — організацію ефективної мережевої взаємодії учасників освітнього процесу та швидкий доступ до освітніх інформаційних ресурсів;
- (С) — оперативну публікацію своїх авторських матеріалів;
- (D) — сучасний ефективний інструментарій підготовки та проведення навчальних занять;
- (Е) — надання методичної допомоги вчителям з використання інформаційних технологій у навчально-виховному процесі;

- (F) — формування позитивного іміджу вчителя в інформаційному суспільстві і системи освіти в регіоні.

Розроблення і подальше впровадження регіональних освітніх блогосфер дозволить розв'язувати такі загальні проблеми для всіх навчальних закладів як: нестача навчально-методичних матеріалів, питання безперервної освіти і постійної інформаційної і методичної підтримки вчителя в міжкурсовий період, поглиблення змісту навчально-виховного процесу, ефективна реалізація своїх професійних запитів і можливостей.

Розглянемо для прикладу можливість створення і подальшої підтримки роботи освітнього блогу педагогічного працівника. Ведення блогу передбачає наявність програмного забезпечення, що дозволяє звичайному користувачеві додавати і в подальшому редагувати свої публікації і медіафайли, розміщені на сторінках блогу. Таке програмне забезпечення ще інколи називають CMS (англ. Content Management System) система керування контентом.

«CMS» блогу може працювати на потужностях однієї з хостинг-служб, яка надає спеціальне місце на веб-сервері для блогу, або на особистому веб-просторі автора блогу. У результаті аналізу діючих блогів освітян Кіровоградської області робимо висновок, що вчителі надають перевагу першому варіанту — масовим, безкоштовним сервісам для ведення блогів. Після реєстрації на одному із цих сервісів учитель одразу отримує готовий блог, учителеві для ведення блогу зовсім не потрібно володіти спеціальними технічними знаннями і вміннями.

Отже, для тих, хто вирішив створити свій блог, скориставшись безкоштовним сервісом, наводимо перелік найбільш популярних, масових сервісів ведення блогів.

На кожному із сервісів (табл. 1) користувачеві, після нескладної реєстрації, надається безкоштовно: обліковий запис, аренда ресурсів сервера, url-адреса блогу. Одразу після реєстрації вчитель матиме можливість публікувати свої матеріали на сторінках блогу. Це дійсно зручно й безкоштовно, тому зрозуміло, що більшість вчительських блогів, які вже існують у мережі Інтернет, створені на безкоштовних блогостингах.

Безкоштовні сервіси ведення блогів більш простіші й легші для сприйняття, але для якісної реалізації всіх можливостей регіональної освітньої блогосфери, описаної вище, навчальним закладам краще використовувати автономні блог-платформи, які працюють на особистому веб-просторі авторів блогу. Такий

Популярні безкоштовні блогостинги

Масові сервіси ведення блогів	URL-адреси ресурсів
 LIVEJOURNAL	http://www.livejournal.ru
 Blogger	http://www.blogger.com
 БЛОГИ@MAIL.RU	http://blogs.mail.ru
 WORDPRESS.COM	http://wordpress.com
 ХАЙБЛОГГЕР	http://hiblogger.net
 i.ua	http://blog.i.ua
 Blox	http://blox.ua
 БЛОГ	http://blog.net.ua
 ДНЕВНИКИ	http://www.diary.ru

варіант вимагає від автора (або авторів) певних фінансових витрат (оплата хостингу та реєстрація домену) і певних знань, але й надає безліч переваг перед безкоштовними блогостингами.

Розглянемо порівняльну характеристику послуг безкоштовних блогостингів й автономних блог-платформ (табл. 2).

Отже, переваги автономних блог-платформ перед безкоштовними сервісами ведення блогів очевидні. Учитель, після нескладної інсталяції «двигунця» автономної блог-платформи, отримує у своє розпорядження сучасний, потужний Веб-інструмент, який дозволяє:

- оперативно отримувати й публікувати інформацію;
- демонструвати цифрові навчальні об'єкти;
- обговорювати свою педагогічну діяльність з колегами;
- спільно використовувати цифрові об'єкти;
- ділитися своїми колекціями файлів;
- та інше.

На тему створення блогів, на основі скриптів автономних блог-платформ, в інтернеті дуже багато інформації. Для вчителя пошук необхідного програмного за-

Таблиця 2

Порівняльна характеристика послуг блогостингів і автономних блог-платформ

	Безкоштовні блогостинги	Автономні блог-платформи
Власник блогу	Блогосервіс	Автор блогу
Формат даних	Залежить від можливостей сервісу	Будь-які формати: аудіо, відео, фото, документи тощо
Дизайн	Як правило, пропонується обрати готовий шаблон дизайну блогу	Можна створити власний, або використати готовий шаблон
Обсяг матеріалів	Існують обмеження обсягу збережених даних	Обмежень немає
Розміщення рекламних матеріалів	Наявність на сторінках блогу сторонньої реклами, додати свою рекламу не завжди дозволено	Будь-які варіанти оптимізації та розкрутки ресурсу, публікація будь-яких рекламних матеріалів
Додаткові можливості	Функціонал блогу обмежено предустановленими гаджетами та відметами	Підтримують сторонні плагіни та компоненти, розширюючи функціонал блогу

безпечення («CMS» блогу) — може виявитись дуже непростим завданням, враховуючи величезну кількість матеріалів, які є зараз у Мережі. Тому, розглянемо найбільш оптимальні й найбільш популярні системи керування контентом, які можуть бути використані вчителями для створення свого власного блогу й подальшої реалізації вище зазначених перспектив:

- **Wordpress** (Адреса веб-сайту спільноти — <http://wordpress.org>, рис. 3).

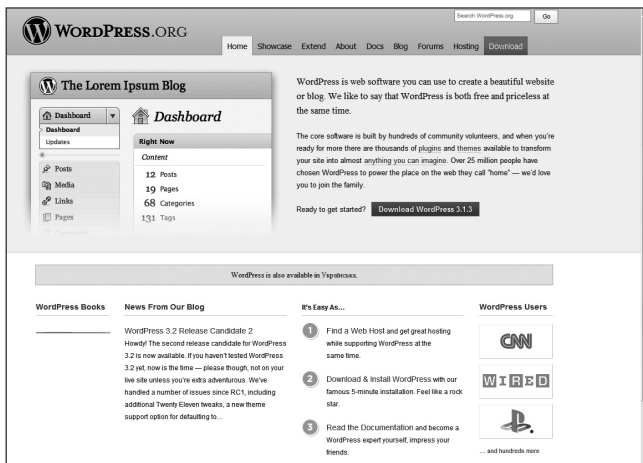

Рис. 3

Wordpress — на сьогоднішній день, це найбільш відомий і дуже популярний «двигунець» для блогів. Встановлення «двигунця» відбувається за допомогою простого, автоматичного інсталятора. На веб-сайті спільноти розробників користувачам доступно для завантаження тисячі різних тем оформлення, плагінів і компонентів та інших додатків, які постійно оновлюються, що робить можливості цього «двигунця» практично нескінченними. Присутня українська локалізація фронтальної частини блогу й адміністративної панелі керування.

Існує також версія системи Wordpress MU, яка дозволяє створити безліч блогів, які працюють на основі одного коду й однієї бази даних, але підтримують свої налаштування для кожного окремого блогу. Ідеальний варіант для створення мережі блогів для вчителів навчального закладу [3].

- **Movable Type** (Адреса веб-сайту спільноти — <http://www.movabletype.org>, рис. 4).

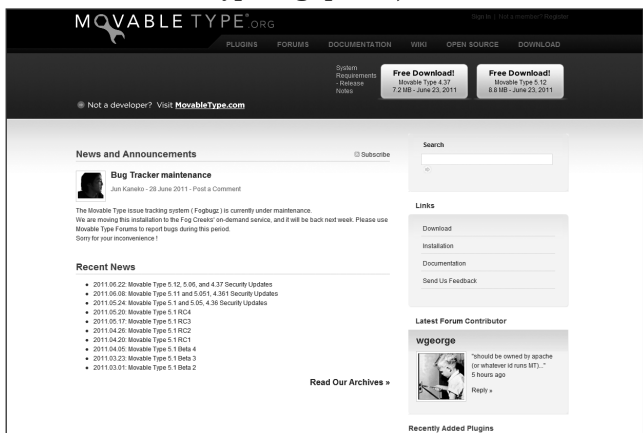

Рис. 4

Movable Type — один із найкращих варіантів реалізації мережевої спільноти блогів цілого регіону.

Система дозволяє швидко створити будь-яку кількість блогів. Після інсталяції й налаштування системи користувач отримує одразу цілу мережу блогів. Платформа Movable Type — найкращий вибір для управління освіти, коли треба створити блоги кожного учаснику віртуальної спільноти навіть без їх участі, а потім кожен буде наповнювати свій блог контентом. Також платформа здатна витримувати велику кількість трафіку. Один із найкращих варіантів для реалізації регіональної освітньої блогосфери [4].

- **Drupal** (Адреса веб-сайту спільноти — <http://drupal.org>, рис. 5).

Рис. 5

Drupal — ще одна гарна блог-платформа для створення блог спільнот. На основі програмного коду платформи можна створити один блог, сайт або навіть більше ста блогів. Платформа дуже універсальна, тому це навіть не «двигунець» для блогу, а ком'юніті-програма. За допомогою широкого набору функцій можна реалізувати роботу форуму, файлового менеджера, відслідковувати появу нового контенту, який завантажують користувачі системи. Найкращий варіант для створення і подальшого керування розгалуженої системи блогів і спільнот [5].

- **B2evolution** — (Адреса веб-сайту спільноти — <http://b2evolution.net>, рис. 6).

B2evolution — ще одна блог-платформа, яка дозволяє створити, як одиничний блог, так і цілу мережу бло-

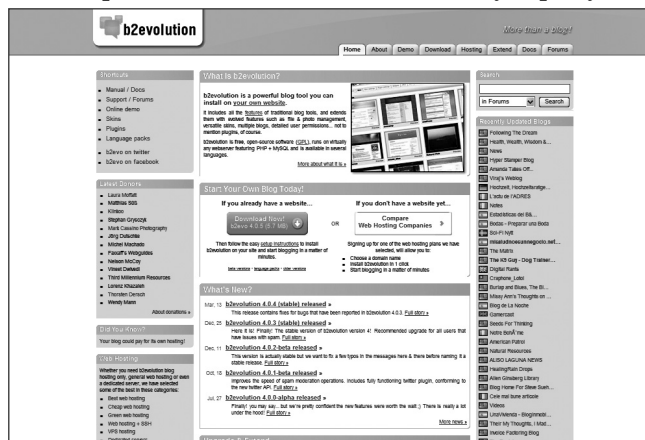

Рис. 6

гів, які будуть керуватися з однієї панелі керування. Завдяки відносно невеликій популярності, порівняно з іншими автономними блог-платформами, код B2evolution гарно індексується пошуковими системами. Тому блоги, створені на основі коду B2evolution, дуже швидко потрапляють до перших позицій в рейтингу пошукових систем. Платформа ідеально підійде для блогерів-початківців. Присутня функція статичної обробки, гарний візуальний редактор, нескладна серверна частина програми. Вдалий варіант для створення багатьох блогів з одним адміністратором системи. За наявності в навчальному закладі посади системного адміністратора або лаборанта, який би зміг в подальшому обслуговувати систему, один з непоганих варіантів [6].

• **Joomla** — (Адреса веб-сайту спільноти — <http://www.joomla.org>, рис. 7).

Рис. 7

Joomla — одна з найбільш популярних систем керування контентом. Безліч нових плагінів і компонентів (понад 500), які постійно з'являються, створюють величезні можливості для користувачів цієї системи. На основі коду Joomla можна створити будь-який інтернет-ресурс, від звичайного блогу — до сучасного повнофункціонального інтернет-магазину. Завдяки популярності системи, на сайті спільноти розробників, можна завжди завантажити актуальні оновлення системи, переклади модулів і плагінів, задати питання на форумі української спільноти користувачів Joomla. На платних хостингах, як правило інсталяція коду Joomla, за бажанням користувача відбувається автоматично. Тому, це найкращий варіант для створення свого авторського вчительського блогу самостійно [7].

Існує також багато інших систем керування контентом, але, як правило, вони платні. Запропоновані вище системи керування контентом працюють на відкритому вихідному коді, тому платити за використання платформи вчителю не потрібно. Тому для створення регіональної віртуальної, вчительської спільноти буде досить будь-якої з них.

Висновок та перспективи подальших розвідок у даному напрямі. Розроблення і подальше впровадження регіональних освітніх блогосфер — це один із найважливіших етапів формування майбутнього, єдиного інформаційно-освітнього середовища навчальних закла-

дів. Враховуючи реалії сьогодення, сучасному вчителю, просто необхідно використовувати новітні ефективні технології навчання, у тому числі й інформаційно-комунікаційні. З кожним роком зростає відсотковий показник забезпеченості освітніх закладів комп'ютерною і мультимедійною технікою, електронними педагогічними програмними засобами, усе більше навчальних закладів мають вільний доступ до мережі Інтернет. Існуюча система післядипломної педагогічної освіти обов'язково повинна враховувати тенденції розвитку інформаційних технологій, можливості й результати їх упровадження. На сьогоднішній день курсів підвищення кваліфікації вчителю вже недостатньо. Повертаючись з курсів, учитель потрапляє у своє звичне середовище, як правило, без можливості вдосконалення навичок і розширення знань, які отримав на курсах.

Очевидно, що підготовка вчителя, повинна бути циклічною і неперервною. Впровадження віртуальної системи неперервної підтримки вчителя, дозволило б розв'язувати загальні проблеми, які є майже в усіх навчальних закладах: пошук навчально-методичної літератури і її систематизація, поглиблення змісту навчально-виховного процесу, оптимальний доступ до необхідної інформації у будь-який час, побудова відкритої системи безперервної освіти та багато іншого.

Одним із головних структурних елементів запропонованої комплексної моделі системи неперервної підтримки вчителя є блог. А через мережу освітніх блогів (регіональну освітню блогосферу), кожен учитель зможе значно розширити свій інформаційно-освітній простір, реалізувати повною мірою свої професійні запити і можливості. Блог значно доповнює традиційні форми професійного спілкування вчителя, дозволяє організувати віртуальний методичний простір для вчителів. Тому створення єдиного інформаційного середовища треба починати зі створення мережі освітніх блогів із подальшим залученням кожного освітянина регіону до цієї віртуальної педагогічної спільноти. Сучасні системи керування контентом дозволяють створити кожному освітянину свій власний віртуальний кабінет без особливих зусиль, тому цю роботу потрібно починати вже сьогодні.

Література

1. Концепція державної програми «Інформаційні та комунікаційні технології в освіті і науці на 2006–2010 роки» [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.mon.gov.ua/main.php?query=laws/education/prof-tech/10/0001>.
2. Офіційний блог компанії Pingdom [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://royal.pingdom.com>.
3. Веб-сайт спільноти розробників системи керування контентом Wordpress [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://wordpress.org>.
4. Веб-сайт спільноти розробників системи керування контентом Movable Type [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.movabletype.org>.
5. Веб-сайт спільноти розробників системи керування контентом Drupal [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://drupal.org>.
6. Веб-сайт спільноти розробників системи керування контентом B2evolution [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://b2evolution.net>.
7. Веб-сайт спільноти розробників системи керування контентом Joomla [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.joomla.org>.